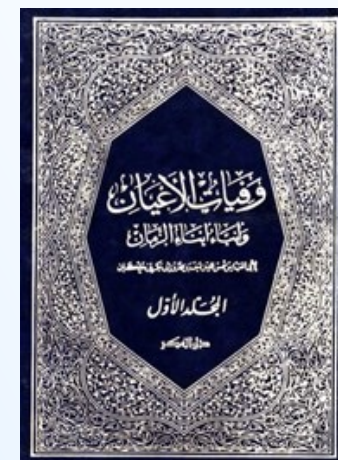

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی ، ۲۲

منابع تخصصی ادبیات - الهیات (تراجم احوال ۱)

وَفَيَاتُ الْأَعْيَانِ وَ أَنْبَاءُ أبنَاءِ الزَّمانِ ابن خَلكان

محمود صدیقی

آذر ۹۸

وَفَيَاتُ الْأَعْيَانِ وَ أَنْبَاءُ أبنَاءِ الزَّمانِ

وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان . لابی العباس شمس الدین احمد بن محمد ابی بکر بن خلکان؛ حقه احسان عباس. ویرایش ۲. بیروت دارالثقله؛ دارصادر، ۱۹۶۸-۱۹۷۲ ج ۸

وفیات الأعیان و أنباء أبناء الزمان، اثر ابوالعباس شمس الدین احمد بن شهاب الدین، مشهور به «ابن خلکان» (اربیل عراق ۶۰۸-۶۸۱ق)، به زبان عربی است که نویسنده در آن، زندگی نامه ۸۴۶ (چاپ موجود در مرکزی ۸۵۵) نفر از بزرگان علماء، امراء، وزرا و عرفای اسلامی و ایرانی را به ترتیب حروف الفبا و معجم به اختصار ذکر کرده است.

ابن خلکان (۶۰۸-۶۸۱ق) این مجموعه عظیم و کم نظیر را طی هجده سال (از ۶۵۴ تا ۶۷۲ به روایتی ۶۹۹ق) نگاشت آغاز و انجام تالیف کتاب پس از یک وقفه دهساله اقامت در قاهره صورت پذیرفت.

ویژگی و ساختار کتاب وفیات الاعیان

الف. وفیات الاعیان از مهم ترین کتب فن رجال به شمار می آید که به ترتیب نام کوچک یا اسم شهر افراد الفبایی شده است؛

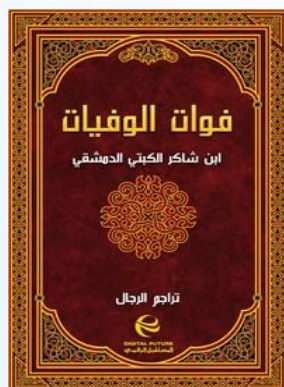
ب. سرگذشت صحابه و تابعین و خلفای راشدین، به علت شهرت آنان ذکر نشده، چون در دیگر آثار آمده است؛

ساختار کتاب وفیات الاعیان

ج. مولف علاقمند به تاریخ و اخبار پیشینیان بوده است و از اینرو کتاب را در زمره "تاریخ" می داند؛
د. این اثر سرگذشته نامه عمومی و مختصر است. به گفته مولف تنها گروهی خاص مانند عالمان، شاهان یا امیران و وزیران و... را در بر نمی گیرد بلکه عموم مشاهیر را شامل می گردد و در عین حال سعی مولف بر اختصار مدخل ها بوده است؛
ه. تناسب میان مدخل ها وجود ندارد. برخی کوتاه و در حد تولد و وفات شخص و برخی طولانی تر است که این امر احتمالاً به خاطر کمبود منابع مربوطه و نیز ظرفیت افراد است؛
ز. جلد هشتم فهرست نام اشخاص و تعلیقات را در بر دارد.

فوات الوفیات ذیل وفیات الاعیان

محمد بن شاکر کتبی

ساختار منظر الانسان ترجمه و فیات الاعیان

مترجم انگیزه خود از نگارش ترجمه حاضر را بهره‌مند شدن فارسی‌زبانان از کتاب ابن‌خلکان معرفی کرده است. منظرالاسلام در سه مجلد با پیشگفتار و تصحیح و تعلیق دکتر فاطمه مدرسی عضو هیات علمی دانشگاه ارومیه در دسترس قرار دارد.

ترجمه کتاب پس از مقابله بیست و پنج کتاب دیگر تاریخ، به فارسی برگردانیده شده است. و مدخل‌های آن بر اساس الفبا تنظیم گردیده است.

جلد اول : با معرفی ابراهیم نخعی آغاز می‌شود و با زینب بنت‌الشعری خاتمه می‌پذیرد.

جلد دوم : با معرفی سالم بن عبدالله بن عمرو بن خطاب آغاز و با معرفی لیث بن سعد فهمی، پایان می‌یابد.

جلد سوم : با معرفی امام مالک آغاز و با معرفی رضی‌الدین اربلی خاتمه می‌یابد.

کتاب مشتمل بر پاورقی‌هایی به قلم مصحح، فهرست مطالب در ابتدای جلد اول و فهرست اعلام در پایان هر جلد می‌باشد...

ترجمه متاخری از این کتاب نیز صورت گرفته است مولانا ظهیرالدین اردبیلی (؟ - ۹۳۰ق) و فیات‌الاعیان را به نام سلطان سلیم عثمانی به فارسی ترجمه کرد و فرهاد میرزا معتمدالدوله قاجار، نیز آن را در ۱۲۸۴ق با تصحیح و حواشی متن عربی در تهران چاپ و منتشر نموده است.

وزراء، محدثین، قراء، شعراء، اطباء، حکماء، ادباء، عرفا و... را جمع کرده و هیچ‌کس بنا به مقدمه و عنوان کتاب وی (کامل در مورد و فیات) از قلم نینداخته است. چهار جلد اول کتاب را به احترام پیامر(ص) به اسامی محمد اختصاص داده و بقیه اسامی به صورت الفبایی تنظیم شده است.

منظر الانسان ترجمه و فیات الاعیان

منظرالانسان ترجمه و فیات الاعیان و انباء انباء الزمان ابن-خلکان . [احمد بن محمد بن ابراهیم ابوالعباس شمس‌الدین برمکی اربلی]؛ ترجمه احمد بن محمد بن عثمان بن علی بن احمد الشجاع السنجرى؛ تصحیح و تعلیق فاطمه مدرسی. دانشگاه ارومیه-۱۳۸۱.

وفیات الاعیان توسط یوسف بن محمد بن عثمان بن علی بن احمد شجاع در سال ۸۹۵ ق به فارسی ترجمه شده است.

فوات الوفيات و الذیل علیها. تحقیق احسان - عباس. بیروت : دارصادر ۱۹۷۳-۱۹۷۴ ج۴

بر کتاب فیات الاعیان تکمله‌ای به نام "فوات الوفيات" توسط محمد بن شاکر کتبی، متوفی ۷۶۴ق تالیف گردیده است. این اثر مهم‌ترین و معروف‌ترین تکمله، کتاب ابن‌خلکان در شرح حال ۵۷۲ نفر از بزرگان می‌باشد.

الوافی بالوفیات

الوافی بالوفیات. تالیف صلاح‌الدین خلیل بن ایبک الصفدی؛ باعتناء هـ ریترو دیگران . استانبول مطبوعه الدوله ق ۱۳۸۱.

ج ۲۲ فرهنگ‌نامه‌ای با بیش از ۱۴۰۰۰ سرگذستنامه تا زمان نویسنده (اواسط قرن هشتم) نویسنده و بزرگ‌ترین فرهنگ‌نامه عام تاریخی است. در این کتاب، تراجم تمام اعیان و نجبای زمان، مانند: صحابه، تابعین، خلفا، ملوک، امراء، قضات، وزراء، محدثین، قراء، شعراء، اطباء، حکماء، ادباء،